

Butlletí del CBPAE

Editat pel Consell Balear de la Producció Agrària Ecològica · www.cbpaee.org · Butlletí núm 21 · Agost / Setembre 2007

FASES DE LA LLUNA	
Agost	Setembre
Quart minvant 5 Nova 12 Quart creixent 20 Plena 28	Quart minvant 4 Nova 11 Quart creixent 19 Plena 26

ES VENEN 350 TRAMPES ECO-TRAP NOVES (per control de mosca de l'oliva). **CONTACTAU AMB EL Tlfm 971180828-696552558**

Fira nocturna d'Agricultura Ecològica a Can Picafort

Vos recordam que el proper 11 d'agost tindrà lloc la 1ª Fira Nocturna Ecològica de Can Picafort.

Encara sou a temps d'apuntar-vos per a exposar i vendre el vostres productes.

La Fira començarà a les 19.30 h i durarà fins que n'hi hagi de drets. Hi haurà la possibilitat d'adquirir plats preparats, coques, carn torrada i beguda per sopar a la fresca.

Vos hi esperam!

Aina Calafat, nova gerent de Semilla SA

La nostra Aina, treballadora del CBPAE des dels seus inicis, i directora tècnica d'ençà l'any 2000, ha estat escollida per gestionar l'empresa pública Semilla SA, adscrita a la Conselleria d'Agricultura i Pesca. Aquest nou càrrec suposa un reconeixement a una esplèndida feina en defensa de l'agricultura ecològica, amb una convicció i dedicació realment exemplars. Des de la seva nova tasca continuarà vetllant pel sector agrícola, el que suposa una garantia de futur i un element més d'il·lusió per tots nosaltres.

Enhorabona Aina, i ja saps que el CBPAE sempre serà ca teval!

Nofre Gonyalons rep el premi "Defensa del medio ambiente", de la Fundación Social Universal

El passat 29 de juny, a les Bodegas Navarro, a Montilla, Còrdova, la Fundació Social Universal lliurà un reconeixement a aquelles personalitats que han destacat per la seva tasca en qüestions socials i medi ambientals.

Nofre Gonyalons Pons, un dels productors més emblemàtics que practiquen agricultura ecològica a les Illes Balears, ha estat un dels reconeguts. La seva explotació, al terme municipal d'Alaior, a Menorca, està inscrita al CBPAE des de 1998, quan el model agroecològic estava a la fase de partida, i, exercint, des d'aquell moment, com exemple del sistema de gestió agrícola familiar, integrat a l'ús tradicional de la terra i eficient econòmicament.

Les més de 70 Ha compostes de garriga baixa mediterrània i terra cultivable es dediquen, bàsicament, a la pastura pel ramat boví per elaboració de formatge, s'ajusta al perfil ideològic dels seus cuidadors, sense pressionar l'entorn ni forçar la producció. Això suposa una baixa quota de llet, lligada al cicle natural de l'animal, pel que es complementa l'activitat amb el cultiu d'hortalissa i maneig d'ovelles.

El seu compromís amb l'activitat agrícola i el manteniment de l'entorn la portat a treballar pel sindicat Unió de Pagesos de Menorca, ser soci fundador de l'Associació Vaca Vermella Menorquina i també soci fundador i president de l'Associació de Productors d'Agricultura Ecològica de Menorca des de 2002. Així mateix, la finca té firmat el Contracte Agrari de la Reserva de la Biosfera, on, a més de practicar agricultura ecològica, s'està portant a terme un projecte de recuperació de varietats vegetals autòctones en risc d'extinció.

L'illa sencera coneix els seus formatges, la seva personalitat tranquil·la i amable, la genuïna sorpresa en veure la seva tasca alabada. Ha estat gràcies a la dedicació de gent com en Nofre que s'ha aconseguit una protecció envejosa de l'illa de Menorca, en mantenir l'ús propi del sol, respectant el paisatge i conservant les costums i la seva personalitat.

Consell Balear de la Producció Agrària Ecològica

Centre Bit Raiguer
Carrer Sellaers 25 - 07300 Inca - Mallorca
T. +34 971 887 014 - F. +34 971 887 001
www.cbpaee.org - info@cbpaee.org

Govern de les Illes Balears
Conselleria d'Agricultura i Pesca

semilla
Serveis de Millora Agrària S.A.
Adscrita a la Conselleria d'Agricultura i Pesca

Butlletí del CBPAE

Editat pel Consell Balear de la Producció Agrària Ecològica · www.cbpaee.org · Butlletí núm 21 · Agost / Setembre 2007

Són tan efectius els biocombustibles?

De ja fa temps que es parla de l'urgència de trobar alternatives al consum d'energies fòssils, vistes totes les repercussions nocives de l'ús irresponsable que n'hem fet: perforació de la capa d'ozó, encalement global i augment del nivell de la mar, canvis en el comportament migratori d'aus, etc.

L'evidència de la problemàtica ha obligat als països més contaminants a pronunciar-se al respecte, oferint modestes rebaixes en les taxes d'emissió de gasos, però que a llarg plaç no suposen res significatiu. El fet és que es podrien exhaurir les reserves abans d'acabar el segle, i el sistema de mercat no està ni mentalitzat per renunciar-hi.

A les Balears concretament, el model és absolutament insostenible, demandant cinc vegades més energia que la que tocaria per unitat de territori, essent el transport (57'34%) el més demandant. L'agricultura suposa un 4'52% (s'estima que entre el 12 i 15% de l'escalfament global es deu a l'agricultura *convencional*).

Dins aquesta perspectiva van sorgint distintes línies per trobar substituïts energètics. Un d'ells són els biocombustibles, que, en teoria, poden substituir la benzina o el diesel. El grau de confiança que s'hi té és tal que se'ls considera bàsics dins els acords i directrius que conformaran l'ús energètic per les pròximes dècades (Consell Directiu 2003/30/EC del Parlament Europeu, Pla d'energies renovables d'Espanya 2005-2010, Estratègia d'estalvi i eficiència energètica 2004-2012, pel cas més proper nostre).

L'argument principal és atractiu: la seva combustió no implica un augment de CO₂ a l'atmosfera, ja que la quantitat de CO₂ que es desprèn és la mateixa que s'ha absorbit a la fase de creixement de les plantes gràcies a la fotosíntesi. D'aquesta manera el balanç energètic seria neutre. Altres avantatges que es citen són revalorització del sòl agrícola, preus elevats pel canvi d'ús dels productes agrícoles, etc.

Però la realitat és diferent, meam a quins punts:

Balanç energètic neutre

Una anàlisi acurada del cicle de vida dels biocarburants descobreix que l'estalvi no és tan gran com sembla i, en alguns casos, pot ser negatiu. En general, les matèries primes s'obtenen amb tècniques d'agricultura intensiva, pesticides i fertilitzants (obtinguts a partir de petroli) i maquinària. Si no es fes així, els biocarburants requeririen encara més sòl, serien més cars i menys competitius (al ser dades efectuades amb agricultura forçada). Si es suma les emissions per transport de les llavors i les importacions dels aliments substituïts pels cultius energètics, l'estalvi és qüestionable.

El 10% de l'energia utilitzada per al transport ha de ser aportada pels biocarburants

Els biocarburants no són competitius amb els combustibles fòssils, així que s'incentiva el seu ús amb polítiques desfiscalitzadores i ajudes agrícoles., el que implica despesa de diners públics. Una vegada repassats els inconvenients és necessària la reflexió sobre aquesta despesa i si s'han de perfilar altres estratègies.

Aquests subsidis agrícoles incentiven l'agricultor, que decideix apostar per un producte venut d'avantmà i amb un sobrepreu fictici, que no s'ajusta a un preu real de mercat, el que donarà lloc a una fràgil bombolla especulativa. El colapse suposarà una redefinició de preus i pot portar a la ironia de pagar per no sembrar.

Nous usos al sòl agrícola

Ja s'ha constatat una tendència cap a la producció encaminada a biocombustibles, traduïda en adquisició i unificació de grans extensions de terra per part de corporatives internacionals. Els beneficis econòmics (com hem dit, gràcies a les ajudes) són considerables, i s'aconsegueixen reduint l'entorn al cultiu de molt poques espècies, 3 o 4, un monocultiu propi dels sistemes més agressius d'entendre l'agricultura. Un impacte ambiental que redueix la biodiversitat al mínim.

Principalment es cultiva soja, blat de moro, colza, i gira-sol. Els tres primers són els cultius OGMs (transgènics) més difosos. D'aquesta forma, la biotecnologia troba una nova àrea d'expansió, al marge de tot el debat públic que genera.

Consell Balear de la Producció Agrària Ecològica

Centre Bit Raiguer
Carrer Sellaers 25 - 07300 Inca - Mallorca
T. +34 971 887 014 - F. +34 971 887 001
www.cbpaee.org - info@cbpaee.org

Govern de les Illes Balears
Conselleria d'Agricultura i Pesca

Suposaran un impuls social, de gran desenvolupament social

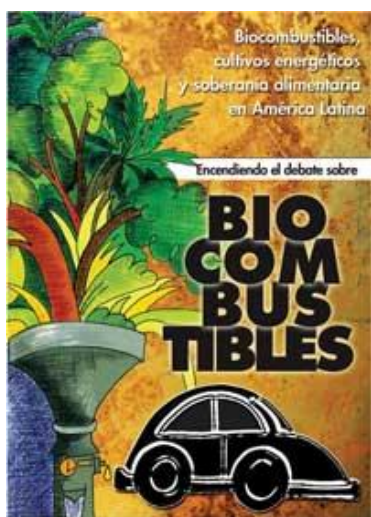
Les despeses en termes de necessitat de sòl de producció de biocombustibles a llarga escala són molt preocupants. S'ha calculat que per assolir el 5'75% del consum d'energia al sector del transport es necessitarien 17 milions d'Ha a Europa, és a dir, una cinquena part del sòl agrícola europea. Com que no hi ha tanta terra fóra cultivar, es donarà una substitució de cultius alimentaris i un enorme augment de les importacions d'aliments. La mateixa Comissió Europea és conscient del fet que no és possible destinar tota aquesta superfície des d'Europa, així que s'afirma que aquestes matèries s'haurien de produir als països del sud, on s'hi vol incentivar la producció de cultius dedicats a la generació d'energia.

Això pot suposar un impacte per aquelles terres que fins ara porten un altre model de gestió, dedicades moltes d'elles a proveir mercats locals i mantenir l'economia més propera. Sense pensar-ho, es poden veure immersos dins un cicle d'addició de plaguicides i fertilitzants, falta d'aigua de reg o pèrdua de fertilitat del sòl (que són els símptomes de gestió forçada). I ja existeixen exemples de canvis de gestió, tendents al monocultiu: desforestació i erosió de l'entorn, per plantacions de palmeres a Malàisia, o per canya de sucre a Brasil. A més, tenint en compte les emissions de CO2 degudes al transport i desforestació, hi podria haver més augment de l'encalentiment global, enlloc de l'anunciada reducció.

Es pot incórrer a una situació d'escassetat d'aliments, per canvi d'us del cultiu. Un exemple real es va donar a Mèxic, amb el preu de blat de moro; aquest ha augmentat considerablement de preu per la demanda que hi ha al país de bioetanol derivat de blat de moro. Aquesta situació ha fet sortir la població a manifestar-s'hi, ja que ha de pagar fins un 30% més per un aliment bàsic per a ells.

En conclusió, més que cercar formes de continuar amb el model energètic existent, substituint el petroli per altres combustibles més "nets", s'hauria de tendir a canviar aquest model, i l'única forma possible d'aconseguir-ho és modificant els nostres patrons de consum amb mesures d'estalvi energètic i de diversificació de fonts d'energia.

Per més informació podeu consultar treballs efectuats per Isabel Bermejo, Daniela Russi i Oscar Carpintero, i Quadern d'Agricultura. Bioenergia i estalvi energètic, Carme Garau i Toni Martorell. 2007

Són tan efectius els biocombustibles?

De ja fa temps que es parla de l'urgència de trobar alternatives al consum d'energies fòssils, vistes totes les repercussions nocives de l'ús irresponsable que n'hem fet: perforació de la capa d'ozó, encalement global i augment del nivell de la mar, canvis en el comportament migratori d'aus, etc.

L'evidència de la problemàtica ha obligat als països més contaminants a pronunciar-se al respecte, oferint modestes rebaixes en les taxes d'emissió de gasos, però que a llarg plaç no suposen res significatiu. El fet és que es podrien exhaurir les reserves abans d'acabar el segle, i el sistema de mercat no està ni mentalitzat per renunciar-hi.

A les Balears concretament, el model és absolutament insostenible, demandant cinc vegades més energia que la que tocaria per unitat de territori, essent el transport (57'34%) el més demandant. L'agricultura suposa un 4'52% (s'estima que entre el 12 i 15% de l'escalfament global es deu a l'agricultura *convencional*).

Dins aquesta perspectiva van sorgint distintes línies per trobar substituïts energètics. Un d'ells són els biocombustibles, que, en teoria, poden substituir la benzina o el diesel. El grau de confiança que s'hi té és tal que se'ls considera bàsics dins els acords i directrius que conformaran l'ús energètic per les pròximes dècades (Consell Directiu 2003/30/EC del Parlament Europeu, Pla d'energies renovables d'Espanya 2005-2010, Estratègia d'estalvi i eficiència energètica 2004-2012, pel cas més proper nostre).

L'argument principal és atractiu: la seva combustió no implica un augment de CO₂ a l'atmosfera, ja que la quantitat de CO₂ que es desprèn és la mateixa que s'ha absorbit a la fase de creixement de les plantes gràcies a la fotosíntesi. D'aquesta manera el balanç energètic seria neutre. Altres avantatges que es citen són revalorització del sòl agrícola, preus elevats pel canvi d'ús dels productes agrícoles, etc.

Però la realitat és diferent, meam a quins punts:

Balanç energètic neutre

Una anàlisi acurada del cicle de vida dels biocarburants descobreix que l'estalvi no és tan gran com sembla i, en alguns casos, pot ser negatiu. En general, les matèries primes s'obtenen amb tècniques d'agricultura intensiva, pesticides i fertilitzants (obtinguts a partir de petroli) i maquinària. Si no es fes així, els biocarburants requeririen encara més sòl, serien més cars i menys competitius (al ser dades efectuades amb agricultura forçada). Si es suma les emissions per transport de les llavors i les importacions dels aliments substituïts pels cultius energètics, l'estalvi és qüestionable.

El 10% de l'energia utilitzada per al transport ha de ser aportada pels biocarburants

Els biocarburants no són competitius amb els combustibles fòssils, així que s'incentiva el seu ús amb polítiques desfiscalitzadores i ajudes agrícoles., el que implica despesa de diners públics. Una vegada repassats els inconvenients és necessària la reflexió sobre aquesta despesa i si s'han de perfilar altres estratègies.

Aquests subsidis agrícoles incentiven l'agricultor, que decideix apostar per un producte venut d'avantmà i amb un sobrepreu fictici, que no s'ajusta a un preu real de mercat, el que donarà lloc a una fràgil bombolla especulativa. El colapse suposarà una redefinició de preus i pot portar a la ironia de pagar per no sembrar.

Nous usos al sòl agrícola

Ja s'ha constatat una tendència cap a la producció encaminada a biocombustibles, traduïda en adquisició i unificació de grans extensions de terra per part de corporatives internacionals. Els beneficis econòmics (com hem dit, gràcies a les ajudes) són considerables, i s'aconsegueixen reduint l'entorn al cultiu de molt poques espècies, 3 o 4, un monocultiu propi dels sistemes més agressius d'entendre l'agricultura. Un impacte ambiental que redueix la biodiversitat al mínim.

Principalment es cultiva soja, blat de moro, colza, i gira-sol. Els tres primers són els cultius OGMs (transgènics) més difosos. D'aquesta forma, la biotecnologia troba una nova àrea d'expansió, al marge de tot el debat públic que genera.

Explosió de mosca de l'oliva

S'està detectant un augment molt gros de població de mosca per l'època que som. A finals de juliol ja s'observa oliva picada. Les temperatures suaus i l'humitat, combinat amb l'atac que patírem l'any passat, estan conduint l'olivar cap a una situació molt delicada. Les trapes de captura massiva (casolanes, Tephry, Probodelt, etc) han d'estar penjades de fa un mes, com a mínim. Normalment, fins setembre són suficients per controlar la situació, però enguany no serà així, a no ser que faci un agost molt calent. Per tant, és recomanable un tractament esquer amb piretrines o neem (esquitar la part assolellada d'una tercera part dels arbres mesclat amb proteïna hidrolitzada). Al pròxim butlletí vos informarem de com van les experiències amb caolí.

Assistència a les XII Jornades Tècniques de SEAE

El passat 5 de juliol van començar la XII Jornades Tècniques de la Societat Espanyola d'Agricultura Ecològica, que van girar sobre el següent títol: *La formació professional i capacitació en Agricultura i Alimentació Ecològica: situació actual i perspectives*. Personal del CBPAE hi va acudir els dos dies, a Catarroja, València.

El tema principal fou discutir la fórmula per incloure dins la formació reglada (Formació professional) i continua, assumida pel Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació, l'Agricultura Ecològica. Fins ara, tot i haver certa presència, no és un tema predominant. També s'han de concretar els continguts i mètodes, elements de qualificació, programes i durada d'aquests, etc.

Es va arribar a les conclusions d': impulsar la creació d'una titulació específica en AE; incrementar la coordinació i intercanvi entre entitats formadores; crear una xarxa de formadors agraris ecològics que estableixi un punt de partida comú per la formació contínua en AE i les metodologies i material didàctic a emprar; incrementar la formació contínua de funcionaris i altres; integrar l'AE als sistemes de formació ocupacional que dirigeix el Ministeri de Treball; i proposar també que els certificats de professionalitat en AE siguin comuns i obligatoris.

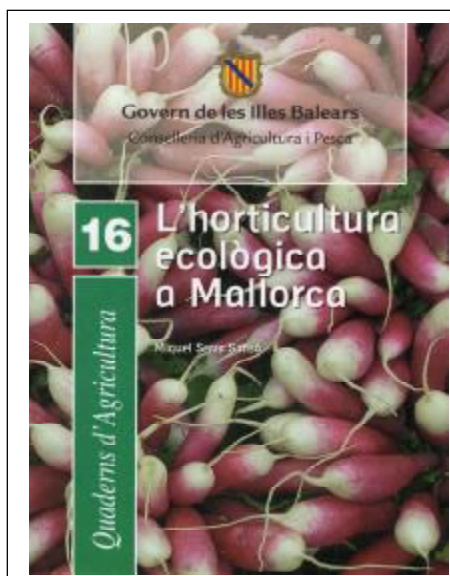
Llibre sobre l'horticultura ecològica a Mallorca

En col·laboració amb la Conselleria d'Agricultura i Pesca, el CBPAE ha publicat un llibret sobre l'horticultura ecològica.

Es tracta d'un recull de consells pel que fa a la sembra i cultiu de les principals espècies hortícoles de Mallorca, sempre seguint les directrius bàsiques de l'agricultura ecològica. Inclou una sèrie de quadres orientatius: calendari de sembra, associacions més recomanables, control d'herba, etc.

Està dirigit tant a afeccionats per hort domèstic com a pagesos més professionals, però sobretot vol ser una orientació per conèixer l'horticultura més respectuosa de l'illa.

Estarà disponible al CBPAE fins que s'esgotin els exemplars

Subscripció gratuïta al butlletí del Consell Balear de la Producció Agrària Ecològica

Nom i llinatges:

Adreça:

Codi Postal, Població i Illa:

Adreça electrònica i Telèfon: